

резервом у жорсткій конкурентній боротьбі за найкраще задоволення потреб клієнтів.

Список літератури: 1. *David Northon, Robert Kaplan*. "Measures that drive performance". – Harvard Business Review, 1990. 2. *Назаренко О.В.* Стратегія підприємства. – Х. : Золоті сторінки, 2003. – 144 с.

Поступила в редколегію 12.10.08

УДК 657.446

ВОЛКОВА О.В., НТУ «ХПІ», Харків

ОСТАННІ ЗМІНИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ця стаття присвячена останнім змінам в бухгалтерському обліку основних засобів та необоротних активів.

This article is denoting of the last update is in the record-keeping of the fixed assets and neoborotnykh assets.

Система бухгалтерського обліку у державі потребує реформування, запровадження методології розкриття економічної інформації за міжнародними стандартами для забезпечення відкритості та прозорості фінансової звітності суб'єктів господарювання. Якісно новий напрямок розвитку фінансового сектору в Україні пов'язаний з наближенням нашої держави до Європи, а відповідно – західного методу стандартизації, а також – із залученням іноземних інвестицій в економіку, виходом вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу.

Відтак, Мінфін наказом від 05.03.2008р. № 353 вніс зміни до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку. Головні зміни торкнулися обліку основних засобів та нематеріальних активів.

Зміну, що стосується обліку основних засобів, можна охарактеризувати таким чином: до складу основних засобів, облік яких регламентується ПБО-7, варто включати вже не всі об'єкти, як це передбачалося в минулі роки. Ця зміна пов'язана з тим, що об'єкти, які ідентифікуються як основні засоби, варто відокремлювати від об'єктів, які можна назвати біологічними активами, інвестиційною нерухомістю, необоротними активами,

утримуваними для продажу, а також невідтворюваними природними ресурсами. Для обліку кожного з таких активів сьогодні є (або, у всякому разі, буде) свій стандарт.

А от зміна, що варто було б внести вже давно - це доповнення, внесене в Інструкцію № 291, щодо того, що залишок додаткового капіталу може зменшуватися не тільки внаслідок уцінки або вибуття об'єктів, але й при нарахуванні амортизації.

Справжнім нововведенням є те, що Мінфін запровадив вимогу збільшувати первісну вартість об'єктів основних засобів на попередньо оцінену суму витрат на демонтаж, переміщення об'єкта й приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання. Це положення кореспондує з вимогами міжнародних стандартів і говорить про те, що у вартості основних засобів повинні капіталізуватися відповідні забезпечення. Пункт 13 ПБО-11 раніше передбачав лише один варіант створення забезпечень — з віднесенням відповідної суми на витрати. А в цій схемі суму забезпечення включають у вартість активу.

Ознайомившись із ПБО-32, виникає питання про ідентифікацію інвестиційної нерухомості, а саме: чи є вона різновидом основних засобів з особливим обліком або ж це самостійний, зовсім «незалежний», новий об'єкт обліку. Якщо звернутися до прототипу ПБО-32 — МСБО 40, то з його положень однозначно виходить: інвестиційна нерухомість і основні засоби — це окремі об'єкти обліку, пов'язані між собою лише якоюсь мірою. Залежно від певних умов той самий об'єкт може бути як інвестиційною нерухомістю, так і об'єктом основних засобів. Але, пройшовши «класифікаційний» тест, об'єкт «підпорядковується» вимогам одного відповідного стандарту.

Для визначення того, які об'єкти підлягають під визначення інвестиційної нерухомості, з усіх основних засобів треба відокремити земельні ділянки, будівлі та споруди (власні та орендовані на умовах фінансової оренди) та визначити характер їх застосування. Якщо характер використання нерухомості змінюється, то зазначені об'єкти переводяться із звичайних основних засобів до інвестиційної нерухомості або із інвестиційної нерухомості до складу основних засобів, або до складу запасів, якщо планується продаж. Нагадаємо, що для інвестиційної нерухомості є пріоритетна оцінка за справедливою вартістю, якщо

така оцінка можлива. В свою чергу, зміни у справедливій вартості інвестиційної нерухомості відображають у складі інших операційних доходів.

Так, Наказ № 353 вніс зміни в ПБО-7, що стосуються інвестиційної нерухомості. У результаті викладу в новій редакції стало точно відомо, що норми названого стандарту не поширюються на операції з інвестиційною нерухомістю. Проте внесені Наказом № 353 зміни в План рахунків начебто б говорять про інше: на українських просторах інвестиційна нерухомість — це все-таки різновид основних засобів, оскільки саме рахунок 10 «Основні засоби» доповнений субрахунком 100 «Інвестиційна нерухомість». Також План рахунків доповнено субрахунком 135 «Знос інвестиційної нерухомості». Але дане уточнення в Плані рахунків може вплинути тільки на технічну сторону відображення операцій з такою нерухомістю.

Не оминули зміни з цього питання і ПБО-2. Баланс (форма № 1) доповнений рядками 055—057, у яких тепер відобразатимуть вартість інвестиційної нерухомості.

Деякі положення Наказу № 353 встановлюють методологію бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності щодо такого об'єкта обліку, як необоротні активи й групи вибуття, утримувані для продажу, а також припинена діяльність. «Оборотний» характер таких активів наголошується кодом субрахунку 286 «Необоротні активи й групи вибуття, утримувані для продажу» на якому враховується їхня вартість. А вже звичні для нас субрахунки 742 «Доход від реалізації необоротних активів» і 972 «Собівартість реалізованих необоротних активів», які раніше використалися для відображення операцій продажу необоротних активів, тепер зарезервовані тільки для відображення доходу й витрат від відновлення й зменшення корисності активів. Субрахунок 973 «Собівартість реалізованих майнових комплексів» із Плану рахунків виключено. Про кредиторську заборгованість, що виникає у зв'язку із продажем необоротних активів, Мінфін теж не забув. Таку заборгованість тепер необхідно відображати за кредитом нового субрахунку 680 «Розрахунки, пов'язані з необоротними активами й групами вибуття, призначеними для продажу».

Звісно ж, всі ці нововведення обов'язково мають вплинути на фінансову звітність. Вартість необоротних активів і груп вибуття,

утримуваних для продажу, звичайним підприємствам слід окремо відобразити в балансі у вписуваному рядку 275 «Необоротні активи й групи вибуття», а вартість зобов'язань, пов'язаних з такими активами, — у вписуваному рядку 605, який, мабуть, потрібно назвати «Поточні зобов'язання...за розрахунками, пов'язаними з необоротними активами й групами вибуття». Таким чином, в активі балансу з'явився окремий розділ для таких активів. І якщо раніше для фінансової звітності ключовим був критерій тривалості такої заборгованості, то тепер — заборгованість за необоротні активи та групи вибуття, утримувані виключно для продажу, має бути винесена у звітності окремо. Виходить, така заборгованість тепер апріорі не може бути довгостроковою.

І ще: необоротні активи й групи вибуття, утримувані для продажу, на дату балансу мають бути переоцінені за найменшою із двох величин — балансовою вартістю або чистою вартістю реалізації.

У частині відображення в бухгалтерському обліку втрат від зменшення корисності або вигід від відновлення корисності активів глобальних змін не відбулося. Мінфін лише уточнив субрахунки, на яких повинні відображатися відповідні суми. Це рахунки 972 «Втрати від зменшення корисності активів», 742 «Дохід від відновлення корисності активів».

Не залишив Мінфін без уваги й підприємства державного й комунального секторів економіки. Міністерство «повернуло на круги свої» порядок обліку земельних ділянок, які у державних і комунальних підприємств знаходяться на праві постійного користування. Чинна трохи більше року норма, відповідно до якої такі земельні ділянки слід було відображати у складі основних засобів, відмінена. Вартість права постійного користування земельними ділянками державні та комунальні підприємства, як і до 2007 року, відображають у складі нематеріальних активів.

Зараз виникають сумніви щодо можливості безапеляційного дотримання міжнародних стандартів - бухгалтерська громадськість неодноразово мала можливість переконатися в національних особливостях реформування українського бухгалтерського обліку. Черговим свідомством цього є останні зміни положень бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел: 1. Голошевич І., Кушина О. Останні зміни в бух обліку: часткове відновлення справедливості//Бухгалтерія.-2008.-13.-с.94-97 2. Губіна І. Фінансова

звітність-2008: середина шляху//Бухгалтерія.-2008.-№26.-с.80-84 3. Кловська Ю. Бухгалтерський облік: знову зміни//Дебет-Кредит.-2008.-№14.-с.26-30 4. Наказ Мінфіну України від 05.03.2008р. № 353 „Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України по бухгалтерському обліку”

Поступила в редколегію 07.10.08

УДК 336.22

ТКАЧЕВА А.А., СМОЛОВИК Р.Ф., профессор, НТУ «ХП»,
Харків

К ВОПРОСУ АНАЛИЗА ПРЕИМУЩЕСТВА ЕДИНОГО НАЛОГА

Аннотация: в статье анализируются особенности методики предприятий малого бизнеса налогообложения в современных условиях и предполагаются некоторые меры по его совершенствованию.

Annotation: in the articles the features of method of taxation at the use of the united tax are analysed and some measures of acceptance are assumed for his perfection.

Ключевые слова: упрощенная система налогообложения, налог, единый налог, ставка налога, субъекты единого налога, объекты единого налога.

Введение: Действующая в условиях рыночных отношений упрощенная система налогообложения предприятий малого бизнеса – единого налога – анализируются и рассматривается в трудах многих современных ученых-экономистов: Василенко А, Хусид А., Тимощук С., Коваленко Ю.

Однако данные вопросы дискутируются в специализированной экономической литературе, имеется много нерешенных вопросов, как теоретических, так и методического характера особенно применительно к предприятию малых форм хозяйствования.

Постановка задачи: Возникает необходимость анализа системы налогообложения, поиска факторов, направленных на повышение эффективности данного метода налогообложения в современных условиях развития рыночных отношений.

Один из главных недостатков действующий системы налогообложения, на наш взгляд, в том, что сумма взимаемого налога не зависит от вида предпринимательской деятельности. Как